

”Mötet – Måltiden – Gemenskapen”

**Hur bidrar Lunds Måltidsgille
till goda och hållbara levnadsvillkor
bland seniorer i Lunds kommun?**

Hur bidrar Lunds Måltidsgille till ökad social hållbarhet?

Verksamhetsplan av den 21 mars 2025

Lunds Måltidsgille är en ideell förening som i sin verksamhet ska bidra till god folkhälsa och hållbara levnadsvillkor bland seniorer i Lunds kommun: socialt och kulturellt, ekonomiskt och miljömässigt.

Måltidsgemenskap ger social hållbarhet. Lunds Måltidsgille arbetar för att motverka alla former av diskriminering, inklusive diskriminering på grund av ålder och funktionsvariation. Genom att bjuda in till måltidsgemenskap och sociala aktiviteter ska Gillet bidra till att häva socialt utanförskap och oönskad ensamhet bland äldre och minska riskerna för påtvingad isolering. Social hållbarhet innebär att medborgarna även är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan leva ett gott liv med bra hälsa och utan orättfärdiga skillnader t ex på grund av hög ålder.

Samverkan för tillit. Lunds Måltidsgilles aktiviteter ska vara målinriktade, kreativa och innovativa. Verksamheten ska skapa tillit och förtroende och ske i samverkan med seniorer och deras lokala pensionärsorganisationer, restauranger och övrigt näringsliv, kommunen och regionen, forskningsinstitutioner och andra aktörer - i enlighet med de regler som föreningen vid var tid beslutar.

Vad gör Lunds Måltidsgille?

"Den goda måltiden" som katalysator. Under ett års projektarbete i form av ett försöksprojekt prövar Lunds Måltidsgille flera olika medel och metoder för att stärka den sociala hållbarheten bland seniorer i Lunds kommun. Ett särskilt viktigt mål under 2025 och 2026 är att bryta oönskad ensamhet och påtvingad isolering hos Lunds seniorer. Gillet har identifierat "den goda måltiden" som katalysator för att uppnå målet. Vi prövar även andra åtgärder ur Gillets verktygslåda för att stärka den sociala hållbarheten.

Kulturen i Lund. Dalby Måltidsgille står som förebild, men vi har anpassat modellen för måltidsupplevelser och övriga aktiviteter till förutsättningarna i Lunds stad. Liksom i Dalby, förutsätter Lunds Måltidsgille nära samverkan med ideella föreningar, företag och andra aktörer som delar Gillets syfte och ambitioner. Inledningsvis är vår främsta partner Kulturen i Lund (Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige) och dess restaurang.

Resultatinriktad samverkan. Under planeringen av Lunds Måltidsgille har samtal förts med medlemmar i pensionärernas organisationer i Lund (SPF Lund Centrum, PRO, RPG och SKPF), kulturföreningar och andra idéburna verksamheter. Detsamma gäller ledningen för Kulturen i Lund. Råd och synpunkter har tacksamt tagits emot från svenska Måltidsakademien, Aptitum Akademi och från tjänstepersoner och förtroendevalda i Lunds kommun med erfarenhet av insatser mot oönskad ensamhet bland äldre Lundabor och personer med funktionsvariation samt Dalby Måltidsgille.

Kommunalt engagemang. Lunds kommun får insyn i försöksprojektets alla delar och erbjuds utse en representant i projektets referensgrupp, som också har full insyn i projektet. Försöksverksamheten ska granskas löpande och slutredovisas 2026.

Projektet evalueras redan under pågående verksamhet

Löpande utvärdering av projektet. Ambitionen är att bygga på den modell som redan prövats av Dalby Måltidsgille i deras strävan efter social hållbarhet för äldre medborgare. Lunds stad med sin storlek och speciella demografi kan visa sig idealisk som testbädd för ett fullskaligt försöksprojekt. Då är det viktigt att åtgärdernas effekt kan mätas. Lunds Måltidsgille avser att i flera steg pröva de parametrar och mätmetoder som redan utvecklats i dialog mellan Dalby Måltidsgille och forskare på Lunds universitets Avdelning för etnologi vid Institutionen för kulturvetenskaper. Den pågående verksamheten vid Dalby Måltidsgille granskas löpande av forskare och studenter vid samma avdelning. Det ger utrymme för konstruktiva jämförelser och erfarenhetsutbyte mellan de två Gillena.

Hur görs evalueringen? Populationen utgörs av samtliga seniorer med Gillets deltagarkort (registrerade via personnummer, e-post-adresser och andra kontaktuppgifter) och som bokförts vid besök.

- (a) *Enkäter* genomförs dels efter halva projektperioden, dels i samband med projektets färdigställande.
- (b) *Intervjuer* görs efter systematiska urval ur samma population, beroende på vilka aktiviteter som varje person deltagit i. Intervjuerna ska både bredda och fördjupa de frågeställningar som enkäterna omfattar. Öppna svarsalternativ ska redovisa deltagarnas krav och förväntningar på kommande verksamheter i Gillets regi.
- (c) *Evalueringsmöte:* Vid projektets avslutning bjuder Gillet in de aktörer som ingått i projektet eller på annat sätt stött projektet till ett möte om projektets resultat och genomförande inför en möjlig förnyelse och fortsättning av verksamheten.

Hur mäts och värderas resultaten?

Njutbara, sociala upplevelser. Som namnet på vår förening antyder är "Den goda måltiden" det viktigaste verktyget mot oönskad ensamhet och social isolering. Fler seniorer ska få tillfälle att regelbundet njuta en välsmakande, näringsriktig och gärna också klimatsmart måltid med likasinnade i en behaglig miljö. - Hur mäta resultaten? Deltagandet mäts genom att varje vecka följa variationen i antalet deltagare och - kvalitativt - när vi i enkäter får veta mera om deltagarnas motivation och bevekelsegrunder. Upplevd gemenskap mäts i en enkät och i intervjuer bland ett urval deltagare.

Gemenskap gentemot ensamhet. Alla kan drabbas av oönskad ensamhet. Gillets syfte är att mera systematiskt än vid sedvanlig medlemsvärkning till pensionärsorganisationerna nå ut till de Lundaseniore som önskar gemenskap och kanske nya vänskaper på äldre dar. Chans till social gemenskap ska motverka risk för påtvingad isolering. - Hur mäta resultaten? Mäts löpande i nära samverkan med pensionärsorganisationerna.

Nyfikenhet och engagemang. Utöver gemensamma måltidsupplevelser erbjuder Gillet seniorerna möjligheter att dra nytta av Kulturens mycket kompetenta guider och besöka Kulturens arrangemang. I övrigt knyter vi an till Lunds rika kultur- och föreningsliv med väl valda inbjudningar till samverkan. Detsamma gäller kommunens service till seniorer, inklusive träffpunkterna för seniorer. - Hur mäta resultaten? Mäts dels i anslutning till de aktuella träffarna och dels i den samlade utvärderingen av projektet med stöd av forskare vid Lunds universitet.

Föredrag till kaffet – Kulturens kunniga personal kommer att göra regelbundna nedslag och berätta om de pågående utställningarna, intressanta föremål från samlingarna och andra aktuella ämnen. Genom samarbete med Dalby Måltidsgille kommer också andra typer av föredrag att kunna arrangeras i såväl Lund som Dalby.

”Walk and talk” – Genom anpassade promenader på Kulturens område och även i övriga stadsmiljön ska seniorer i mindre grupper inspireras till samtal med regelbunden motion i utemiljö oavsett årstid. Kulturens guider kan i viss omfattning initiera sådana promenader. - Hur mäta resultaten? Mäts genom intervjuer och/eller enkät.

”Aktiva Lund”. Anpassade efter deltagarnas intressen och önskemål, kan seniorer under kunnig ledning erbjudas vandringar - typ Linnévandringar i Botaniska trädgården med omgivning - där naturens årstidsgång observeras och diskuteras. - Hur mäta resultaten? Mäts genom intervjuer med deltagarna och ledarna samt i enkät bland alla medlemmar.

Friskvård för seniorer. En av vårdcentralerna i Lund har redan visat intresse att tipsa äldre patienter, som upplever oönskad ensamhet, om det värdefulla i den måltidsgemenskap som erbjuds via Lunds Måltidsgille. Samtal pågår med läkare om att upplysa om Lunds Måltidsgilles erbjudanden. - Hur mäta resultaten? Mäts i samverkan med Vårdcentralens personal.

Film och ”Afternoon Tea”. Filmhuset Kino har riktat ett erbjudande med seniorpriser till Måltidsgillet medlemmar om visning ur ordinarie filmrepertoar i anslutning till veckans långlunch. Efter filmen serveras ”Afternoon Tea” i egen salong med klubbatmosfär.

”Skåne kraftsamlar för social gemenskap mot ofrivillig ensamhet.” Region Skåne promoverar sedan ett år tillbaka ett regionalt nätverk på temat ”social gemenskap mot ofrivillig ensamhet.” Nätverket samlar alla Skånes kommuner och många representanter från förenings- och näringsliv för att sprida kunskaper och praktiska erfarenheter ur ett brett folkhälsoperspektiv. Lunds Måltidsgille förväntas följa Dalby Måltidsgilles exempel och delta i det regionala nätverket för att få inspiration och verksamhetsidéer. Måltidsgillen för seniorer är för övrigt redan under förberedelse i Helsingborg och Bjuv.

Måltidsakademien. Den svenska Måltidsakademien och Aptitum Akademi arbetar för att öka medvetenheten om vikten av välsmakande och njutbara måltider för alla. Detta uppdrag omfattar alla delar av värdekedjan från jord till bord och omvänt och gäller måltidens betydelse för människors välbefinnande, hälsa, trygghet och miljö. Akademierna stöder mångvetenskaplig forskning och utbildning på relevanta områden och har bidragit med expertis vid utformningen av Lunds Måltidsgilles credo. Akademierna är villiga att utan kostnad bidra med metodstöd och referensmaterial vid utvärderingen av vårt projekt.